

Beszámoló a 2012/2013. tanévről

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékét e tanévben nagy veszteség érte: 2013. május 2-án elhunyt dr. Nyirkos István professzor emeritus, aki hosszú évtizedeken át volt a debreceni egyetem oktatója. (A rá emlékező írásokat folyóiratunk elején közöljük.) A tanszék személyi összetételében az előző évhez képest komoly változást jelentett továbbá az is, hogy az egyetemen, illetve a karon történt leépítések keretében nyugdíjazták Szikszainé dr. Nagy Irma tudományos tanácsadót. Állásának betöltésére a tanszéknek nem nyílt lehetőség. Továbbra is gyermekgondozási szabadságon volt dr. Reszegi Katalin adjunktus és dr. Póczos Rita tanársegéd, utóbbit Béres Júlia helyettesítette. Mellettük a tanszék oktatói az alábbiak voltak: dr. Hoffmann István egyetemi tanár, tanszékvezető, dr. Tóth Valéria és dr. Kis Tamás egyetemi docens, dr. Rác Anita, dr. Dobi Edit és dr. Györffy Erzsébet egyetemi adjunktus, valamint dr. Fehér Krisztina tanársegéd. A tanszék könyvtárosa (a Finnugor Tanszékkel közösen) Hoffmann Istvánné, az intézet titkára Kecskemétiné Legoza Eszter, ügyvivő-szakértője pedig Szűcs Imre volt. A szakmódszertani képzésbe továbbra is óraadóként kapcsolódott be a gyakorlóiskola tanára, Sápiné Bényei Rita és Mászlainé dr. Nagy Judit a Svetits Katolikus Gimnázium tanára.

A doktori képzés a korábban kialakult keretben folyt: a magyar nyelvtudományi alprogram a Kertész András professzor vezette Nyelvészeti Doktori Iskola részeként működött. A doktori program hallgatói a 2012/2013. tanévben az alábbiak voltak: III. évfolyam: Ditrői Eszter, Mozga Evelin, Oszlászki Éva, II. évfolyam: Kazamér Éva és Verécze Viktória, I. évfolyam: Katona Csilla, Kovács Helga, E. Nagy Katalin és Nagy Katalin. Mindnyájan bekapcsolódtak a tanszék oktatómunkájába is. Nagy Zoltán évhalasztás miatt volt távol. Posztdoktori ösztöndíjat nyert erre a tanévre Bába Barbara, Kovács Éva, Pásztor Éva és Szőke Melinda. A doktori alprogram szokásos éves témabemutató konferenciáját 2012. október 4–6. között Síkfőkúton rendezte meg, amelyen doktorandusz és doktorjelölt hallgatóink 14 előadást tartottak.

A tanszéken 2010 nyarától a TÁMOP által támogatott kutatóegyetemi pályázat keretében három kutatócsoportban folyt munka. E program zárására 2012 októberében került sor, az ünnepélyes záró rendezvényen Tóth Valéria is lehetőséget kapott arra, hogy ismertesse az általa vezetett kutatócsoport eredményeit. Ezek részleteiről s a Szikszainé Nagy Irma, illetve a Hoffmann István által irányított kutatócsoportok eredményeiről a korábbi éves tanszéki beszámolókból

már hírt adtunk. Itt összegzőképpen azt mondhatjuk el, hogy a pályázat egyik legfontosabb hozadéka az volt, hogy lehetőséget nyújtott fiatal szakemberek foglalkoztatására, akiknek a szakmai fejlődését az itt végzett munka igen eredményesen segítette. Tudományos segédmunkatársak alkalmazására e program keretében Tóth Valéria és Hoffmann István kutatócsoportjában 60 hónapnyi, PhD ösztöndíjak létesítésére 20 hónapnyi költségkeretet tudtunk biztosítani. Emellett lehetőségünk nyílt összesen 90 havi hallgatói alkalmazásra is, amely mintegy félszáz hallgatóknak teremtett alkalmat arra, hogy megismerkedjen a tudományos munkavégzés alapjaival. A kutatási programok központi célja nyelvészeti adatbázisok létrehozása volt, ezek közül kiemelkedik a Magyar Digitális Helynévtár on-line adatbázis (<http://mdh.unideb.hu>), de figyelmet érdemelnek az ugyancsak a program keretében létrejött, illetve megújult ehhez kapcsolódó további honlapok is: a Magyar Névtár (http://mna.unideb.hu), a Nyelv- és Névtörténeti Műhely (<http://nytm.unideb.hu>), valamint a Helynévtörténeti Tanulmányok (<http://ht.unideb.hu>) honlapja. E kutatócsoportok tagjai a bő két éves futamidő alatt közzétettek 6 önálló monográfiát, 5 szerkesztett kötetet és 34 lektorált tanulmányt, továbbá megtartottak 56 konferencia-előadást, illetve megrendeztek 5 tudományos tanácskozást. Mindez azt mutatja, hogy a kutatóegyetemi pályázati támogatás igen hatékonyan segítette a tanszéken folyó tudományos kutatómunkát.

Részben e kutatási program segítségével valósulhatott meg a Nyelv- és Névtörténeti Műhely és a Magyar Nyelvtudományi Társaság névtani tagozatának szervezésében a VIII. Helynévtörténeti szeminárium, amelyet 2013. május 29. és június 1. között rendeztünk meg Síkfőkúton. A tanácskozáson 24 előadás hangzott el.

A tanszék mellett működő Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport a Debreceni Akadémiai Bizottság nyelvészeti munkabizottságával együtt 2013 tavaszán előadássorozatot szervezett, amelyen előadást tartott Kálmán László, Szabó Péter Tamás, Békés Vera, Tompa Tamás, Weber Katalin, Gyarmathy Zsófia és Nemes László.

A Mannheimi Egyetem Germanisztikai Intézete által 2012. szeptember 5–9. között megrendezett Sprachenwicklungen und Kulturelle Differenzierungen című konferencián az intézeteink között meglévő együttműködési megállapodás keretében meghívott előadóként Tóth Valéria és Bába Barbara vett részt.

A 2012/2013. tanév során A Magyar Névtár Kiadványai című sorozatunk újabb darabjai is napvilágot láttak: Bényei Ágnes: Helynévképzés a magyarban (A Magyar Névtár Kiadványai 26. Debrecen, 2012. 134 lap), Kenyhercz Róbert: A szókezdő mássalhangzó-torlódások az ómagyar korban. A helynevek hangtörténeti forrásértéke (A Magyar Névtár Kiadványai 28. Debrecen, 2013. 222 lap), s megjelent a Helynévtörténeti Tanulmányok 8. és 9. kötete is.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportja 2012 őszén öt felolvasó ülést tartott, amelyek keretében Fehér Krisztina, Nagy Katalin, Hunyadi László (kollégáival: Szekrényes Istvánnal, Abuczki Ágnessel, Bódog Alexával együtt), Csatár Péter és Tóth Valéria tartott előadást. 2013 tavaszán négy előadás hangzott el, az előadók Reszegi Katalin, Fehér Krisztina, Fehér Krisztina–Pethő Gergely–Verécze Viktória, valamint Boda István Károly–Porkoláb Judit voltak.

A tanév során Hoffmann Istvánt a Magyar Tudományos Akadémia nem akadémikus közgyűlési képviselőjének választották. 2013 júniusában Fehér Krisztina Magyary Zoltán Posztdoktori Ösztöndíjat nyert el.

A tanszékről további információk találhatóak a <http://mnytud.arts.unideb.hu> honlapon.

HOFFMANN ISTVÁN